

Työllisyys- ja kasvupalvelut

Asiantuntijalausunto

1 (5)

19.4.2021

nro

TRE:354/14.05.01/2021

Eduskunnan työelämä- ja tasa-arvovaliokunta
00102 Eduskunta

Valiokuntakuuleminen/kirjallinen asiantuntijalausunto 20.4.2021

HE 43/2021 vp Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi työllisyyden edistämisen kuntakokeilusta annetun lain ja eräiden muiden lakien muuttamisesta

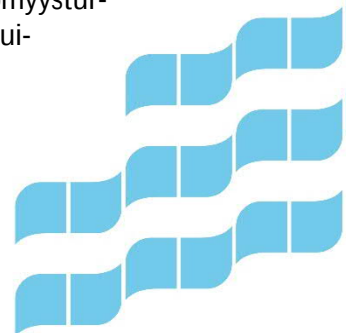
Hallituksen esityksessä esitetään muutettavaksi lakia työllisyyden edistämisen kuntakokeilusta, lakia julkisesta työvoima- ja yrityspalvelusta, työttömyysturvallakia ja lakia työllistymistä edistävästä monialaisesta yhteispalvelusta.

Työttömyysturvatehtäviä siirrettäisiin esityksen mukaan laajemmin työ- ja elinkeinotoimistoilta kokeilualueiden kunnille työvoimapolitiittisten lausuntojen osalta. Muutos koskisi asiakasprosessin osana annettuja lausuntoja, jotka eivät sisällä merkittävää harkintavaltaa. Esityksellä mahdollistettaisiin myös asiakkaiden siirto kokeilukunnasta työ- ja elinkeinotoimistoon tai toiseen kokeilukuntaan asiakkaan aloitteesta, jos tämä on tarpeen asiakkaan kielellisten oikeuksien turvaamiseksi tai muusta erityisestä syystä.

Esityksessä selkeytetään muutoksenhakua harkinnanvaraista kulukorvausta koskevista päätöksistä. Viranomaisen harkintaan perustuvasta kulukorvauksen hylkäämispäätöksestä ei olisi oikeutta hakea muutosta ja muilta osin päätöksen muutoksenhaku tapahtuisi sosiaaliturva-asioden muutoksenhakulautakuntaan ja edelleen vakuutus oikeuteen.

Lisäksi esityksellä huomioidaan kuntayhtymät asiakastietojärjestelmien käyttöoikeuksia koskevassa sääntelyssä sekä työllisyyden edistämisen kuntakokeilusta annetussa laissa että työllistymistä edistävästä monialaisesta yhteispalvelusta annetussa laissa. Lisäksi työllistymistä edistävästä monialaisesta yhteispalvelusta annetun lain mukaisen TYPPI-tietojärjestelmän epätarkoituksenmukainen käyttöoikeusrajaus virkasuhteessa työskenteleviin korjattaisiin lain alkuperäiseen muotoon.

Lakimuutosten on tarkoitus tulla voimaan 1.6.2021. Työttömyysturvatehtävien siirtoa kunnille koskevat säännökset tulisivat kuitenkin voimaan vasta 2.10.2021.

*Työllisyyden edistämisen kuntakokeilusta annetun lain muutokset**Työllisyyden edistämisen kuntakokeilujen suhde lakiin kuntouttavasta työtoiminnasta ja lakiin työllistymistä edistävästä monialaisesta yhteispalvelusta*

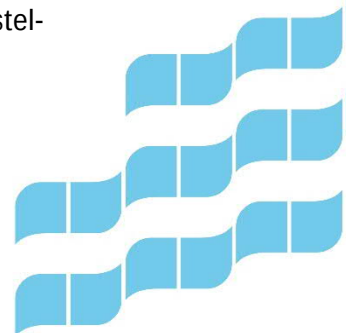
Hallituksen esityksessä täsmennetään kuntakokeilujen suhdetta kuntouttavasta työtoiminnasta annettuun lakiin ja työllistymistä edistävästä monialaisesta yhteispalvelusta annettuun lakiin. Molempien lakien toimeenpanossa kokeilukunta korvaa TE-toimiston. Erityistä merkitystä tällä on aktivointisuunnitelmien laatimisessa ja TYP-toimintaan liittyvän asiakasprosessin toteutuksessa (mukaan lukien monialaiset työllistymissuunnitelmat). Lakimuutokset selkeyttävät kuntakokeilujen suhdetta em. toimintoihin lainsäädännön tasolla.

URA-tietojärjestelmän käyttö ja tiedolla johtaminen kuntakokeilussa

URA-asiakastietojärjestelmän käyttö on kokeilukunnissa varsin rajattua. Hallituksen esityksessä mahdollistetaan asiakastietojärjestelmän käyttöoikeuksien myöntäminen kokeilutehtäviä hoitavan kuntayhtymän henkilöstöön kuluvalle virkamiehelle samoin perustein kuin kokeilukunnan virkamiehelle. Tämä on tarpeellinen muutos, joka huomioi kuntien erilaiset palvelujen järjestämistavat aikaisempaa paremmin.

Muutos ei kuitenkaan poista muita URA-asiakastietojärjestelmän käyttöön liittyviä rajausongelmia. Laki työllisyyden edistämisen kuntakokeilusta edellyttää, että kokeilulaissa määritellyt tehtävät muodostavat vähintään puolet kunnan viranhaltijan tehtävistä, jotta URA-käyttöoikeudet voidaan hänelle myöntää. Tämä rajoittaa kuntien ja kuntayhtymien mahdollisuuksia organisoida kokeilutehtävät tarkoituksenmukaisella tavalla. Myös vaade virkasuhteesta asiakastietojärjestelmää käytettäessä on tarpeettoman jäykkä silloin, kun tehtävän luonne ei edellytä merkittävää julkisen vallan käyttöä.

Vaikka kunnilla on kokeilussa käytössä URA-asiakastietojärjestelmä, sen raportointi ja tiedolla johtamisen työkalut ovat puutteellisia. Asiakastiedolla ja sen analysoinnilla on kuitenkin keskeinen rooli tiedolla johtamisessa, palvelujen organisoinnissa, palveluprosessien kehittämisessä, asiakkaiden palvelutarpeiden mukaisten palvelujen kehittämisessä ja palvelumuotoilussa. Etenkin suurimmilla kokeilukunnilla on tarve ja tarvittavaa osaamista asiakastiedon syvällisempään analysointiin palvelujen kehittämiseksi ja tiedolla johtamisen parantamiseksi. Nykyisin rekisterin pitäjänä toimii KEHA-keskus. Suurimmille kokeilukunnille tulisi myöntää yhteisrekisterinpitäjyys KEHA-keskuksen kanssa, jotta kokeilun tulospotentiaali pystytään käyttämään myös tietojärjestelmiä turvallisesti ja laajalaisesti hyödyntäen.

Asiakkuuden siirtäminen kokeilun aikana

Esityksellä mahdollistettaisiin asiakkaiden siirto kokeilukunnasta työ- ja elinkeinotoimistoon tai toiseen kokeilukuntaan asiakkaan aloitteesta, jos tämä on tarpeen asiakkaan kielellisten oikeuksien turvaamiseksi, asiakkaan kannalta epä-tarkoituksenmukaisen asiakassuhteen välttämiseksi tai muusta perustellusta syystä. Esitetty muutos on tarpeellinen ja asiakkaan edun mukainen.

Edellä mainituissa tapauksissa työllistymissuunnitelmaa korvaavat henkilöasiakkaan suunnitelmat (esim. aktivointisuunnitelma ja monialainen työllistymissuunnitelma) tulee edelleen laatia yhdessä asiakkaan kotikunnan edustajan kanssa.

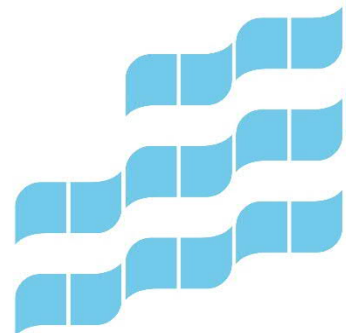
Työttömyysturvatehtävien siirto/lausunnot

Hallituksen esityksen mukaan työttömyysturvatehtäviä siirrettäisiin laajemmin työ- ja elinkeinotoimistoilta kokeilualueiden kunnille työvoimapolitiittisten lausuntojen osalta. Muutos koskisi asiakasprosessin osana annettuja lausuntoja, jotka eivät sisällä merkittävää harkintavaltaa.

Muutos on kokonaisprosessin sujuvuuden näkökulmasta kannatettava, koska se karsii käsittelyvaiheita ja asioiden eteenpäin siirrosta johtuvaa kitkaa ja lisätyötä. Myös asiakkaiden näkökulmasta asioiden käsittely selkeytyy ja todennäköisesti nopeutuu. Tärkeää on huolehtia, että siirtyviin tehtäviin liittyvät henkilöstöressurit siirtyvät kokonaisuudessaan kokeilualueiden kunnille muutoksen yhteydessä.

Siirtymäsäännökset

Asianmukaisten siirtymäsäännösten kirjaaminen lakiin työllisyyden edistämisen kuntakokeilun päättymisen varalle on ymmärrettävää. Keskeisempää olisi kuitenkin varautua siihen, kuinka kokeiluista siirrytään joustavasti seuraavaan vaiheeseen/pysyvämpään palvelurakenteeseen. Silloin nyt esitetyt siirtymäsäännökset eivät välttämättä tule sellaisenaan sovellettavaksi.

Laki julkisesta työvoima- ja yrityspalvelusta ja työttömyysturvalaki

Harkinnanvaraisen kulukorvauksen osittainen valituskielto ja valitustie

Esityksen mukaan viranomaisen harkintaan perustuvasta kulukorvauksen hylkäämispäätöksestä ei olisi oikeutta hakea muutosta ja muilta osin päätökseen haettaisiin muutosta sosiaaliturva-asioiden muutoksenhakulautakunnalta ja sen päättöksistä vakuutusosoikeudelta. Esitys selkeyttää muutoksenhakua harkinnanvaraista kulukorvausta koskevista päätöksistä.

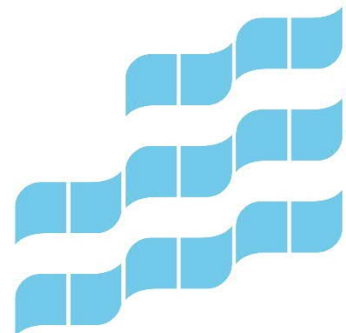
Laki työllistymistä edistävästä monialaisesta yhteispalvelusta

TYPPI-asiakastietojärjestelmän käyttöoikeudet

Työllistymistä edistävä monialainen yhteispalvelu (TYP) perustuu TE-palvelujen, kunnan ja Kelan yhteispalveluun, yhteiseen asiakassuunnitelmaan (monialainen työllistymissuunnitelma) ja mukana olevien tahojen palvelujen yhteensovittamiseen. TYPPI-asiakastietojärjestelmä on yhteinen tietojärjestelmä, jonne kirjataan asiakkaan monialaiset työllistymissuunnitelmat ja asiakkaan työllistymisen edistämisen näkökulmasta oleelliset tiedot ja seurataan suunnitelmien toteutuksen edistymistä.

TYPin vahvuutena on monialaista yhteistyötä tukeva lainsäädäntö ja eri toimijoille yhteinen tietojärjestelmä. Kun lakia työllistymistä edistävästä monialaisesta yhteispalvelusta muutettiin 1.7.2020, siinä ei huomioitu millaisissa palvelussuhteissa TYP-työtä eri organisaatioissa tehdään. Esimerkiksi Kelan henkilöstö ei ole lainkaan virkasuhteista. Monialaisen lainsäädännön valmistelussa tulisi huomioida koko toimijakenttä ja sen toiminnan ominaispiirteet. Tämä vaade korostuu, kun tulevaisuuden haasteita ratkotaan ilmiöpohjaisesti poikkihallinnollisena yhteistyönä.

On erittäin tärkeää, että TYP-lakia muutetaan esitetyllä tavalla niin, että virkasuhdevaatimuksesta TYPPI-järjestelmän käyttöoikeuksien osalta luovutaan. Muutokset mahdollistavat lakisääteisen TYP-toiminnan toteuttamisen myös jatkossa Kelassa ja kuntakentällä. On hyvä, että lakiuudistuksessa huomioidaan myös kuntayhtymien työntekijät. Nykytilanteessa TYP-työtä tehdään jo laajasti kuntayhtymissä.

Työllisyys- ja kasvupalvelut

Asiantuntijalausunto

5 (5)

19.4.2021

nro
TRE:354/14.05.01/2021

Tampereen kaupunki

Tommi Eskonen
Palvelupäällikkö, Tampereen kaupunkiseudun TYPin johtaja

Lisätietoja

Tommi Eskonen
050 361 1052
tommi.eskonen@tampere.fi

